

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Barbora Bastová

Správa kulturních památek v Moravskoslezském kraji
zaměřená na Dolní oblast Vítkovic

Bakalářská práce

Olomouc 2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Správa kulturních památek v Moravskoslezském kraji zaměřená na Dolní oblast Vítkovic vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 25. 3 2017

podpis .....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Monice Horákové, Ph.D. za její pomoc při psaní bakalářské práce, za její cenné rady, konzultace a odborné vedení.

Obsah

Seznam použitých zkratk	5
Úvod	6
1. Vymezení pojmů	7
1.1. Kulturní památka	7
1.2. Prohlášení věci za kulturní památku	8
1.3. Národní kulturní památka	9
1.4. Prohlášení věci za národní kulturní památku	10
2. Organizace veřejné správy v oblasti památkové péče a ochrany kulturních památek	11
3. Kulturní památky na území statutárního města Ostrava se stručným popisem historie Moravskoslezského kraje	16
3.1 Stručný popis historie Moravskoslezského kraje	16
3.2 Kulturní památky na území statutárního města Ostrava	17
3.3 Další památky města Ostravy	18
4. Národní kulturní památka Dolní oblast Vítkovic	20
4.1. Představení Dolní oblasti Vítkovic	20
4.2. Historie Vítkovic v letech 1828 – 2003	20
4.3. Prohlášení Dolní oblasti Vítkovic za kulturní památku a národní kulturní památku	23
4.4. Dolní oblast Vítkovic jako součást Evropského kulturního dědictví	24
4.5. Proces ochrany Dolní oblasti Vítkovic	24
4.6. Současná podoba Dolní oblasti Vítkovic	26
4.7. Kulturní akce konané v Dolní oblasti Vítkovic	27
5. Průzkum povědomí občanů o kulturních památkách na území statutárního města Ostrava	28
5.1 Průzkum a zpracování výsledků	28
Závěr	33
Seznam použité literatury	35
Abstrakt	39
Klíčová slova	40
Přílohy	41

Seznam použitých zkratk

MPZ	Městská památková zóna
NKP	Národní kulturní památka
MK	Ministerstvo kultury
NPÚ	Národní památkový ústav
KÚ	Krajský úřad

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je „Správa kulturních památek v Moravskoslezském kraji zaměřená na Dolní oblast Vítkovic.“ Toto téma jsem si vybrala z důvodu mého zájmu o historii a kulturu. Věřím, že si kulturní památky pozornost zaslouží, jelikož jsou neodmyslitelnou součástí každého státu a života kolem nás. Každá kulturní památka odkazuje na určité historické období a připomíná zásadní, významné, hrdinské, všední i nevšední okamžiky.

V bakalářské práci jsem se rozhodla zaměřit se na aspekty ochrany Dolní oblasti Vítkovic. Tato část Ostravy má nejen bohatou minulost, ale dnes se do této oblasti opět vrací život díky nejrůznějším společenským událostem. Dolní oblast Vítkovic tak znovu ožívá a stává se oblíbeným místem. I když se jedná o národní kulturní památku, zmodernizovaný areál láká i mládež, což umožňuje šíření informací o bohaté historii této památky.

Před časem byla Dolní oblast Vítkovic prohlášena za národní kulturní památku. V bakalářské práci se budu zabývat teorií související s národními kulturními památkami a cílem práce bude zjistit, jaký vztah má veřejnost ke kulturním památkám a zda je všeobecně známo, že Dolní oblast Vítkovic byla prohlášena za národní kulturní památku. Areál Dolní oblast Vítkovic patří mezi nejnavštěvovanější ostravské památky a je smutné, že se málo hovoří o tom, že se jedná o národní kulturní památku. Často ani rodilí obyvatelé Ostravy tuto skutečnost neznají, i když jsem předpokládala, že budou s tímto seznámeni.

Výzkum bude uskutečňován pomocí dotazníkového šetření. Dotazníky budou k dispozici na území statutárního města Ostrava a budou obsahovat jak otázky demografické povahy (pohlaví, věk, vzdělání aj.), tak faktické dotazy zaměřené především na Dolní oblast Vítkovic.

K psaní bakalářské práce využiji metodu popisnou a výzkumnou.

Tuto bakalářskou práci rozdělím do 5 kapitol. V první kapitole se zaměřím na vymezení pojmů kulturní památka, národní kulturní památka a další pojmy související s tématem bakalářské práce. Následující kapitola bude pojednávat o organizaci veřejné správy v oblasti památkové péče a ochrany kulturních památek. Třetí kapitola bude představovat kulturní památky na území statutárního města Ostrava a také stručně popíšu historii Moravskoslezského kraje. Čtvrtá kapitola se bude podrobně věnovat národní kulturní památce, Dolní oblasti Vítkovic. Poslední kapitola bude obsahovat vyhodnocení dotazníkového šetření. Závěr této bakalářské práce shrne zjištění skutečnosti.

1. Vymezení pojmů

Pro přehlednost a také za účelem lepší orientace v textu je pro účely této bakalářské práce nutné nejprve vymezit základní pojmy, které se v textu opakují. Především je zde vymezen pojem kulturní památka, národní kulturní památka, prohlášení věci za kulturní památku a prohlášení věci za národní kulturní památku.

1. 1. Kulturní památka

První celistvá definice kulturní památky byla vytvořena Zdeňkem Wirthem. Ten působil jako předseda osvětového odboru Ministerstva školství a národní osvěty a byl odborníkem na památkovou péči. Jeho definice zněla takto: „*Památka v dnešním slova smyslu - řečeno všeobecně – je význačný předmět připomínající nám minulost bez ohledu na to, zda dalekou či blízkou, zda minulost přírody či člověka, národa či jednotlivce a bez ohledu na to, je-li to produkt přírody nebo umělý výtvar ruky lidské. Památkou může tedy býti každá věc, movitá i nemovitá, stará i nová, neživá i živá, jenom má-li ráz význačného dokladu minulosti, vyvolává-li v nás vzpomínku na minulou událost, činnost přírodní nebo lidskou, prostředí přírodní nebo historické atd.*“¹

První ucelený zákon o kulturních památkách č. 22/1958 Sb. později vymezil pojem „památka“ velmi obšírně. Podle tohoto zákona se památkou rozuměl „*kulturní statek, který je dokladem historického vývoje společnosti, jejího umění, techniky, vědy a jiných oborů lidské práce a života, nebo jest jí dochované historické prostředí sídlištních celků a architektonických souborů, anebo věc, která má vztah k význačným osobám a událostem dějin a kultury.*“²

Dnes platný zákon o státní památkové péči č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o státní památkové péči“, obsahuje definici kulturní památky, která částečně vychází z předchozího zákona. Samotný pojem kulturní památka je ale v novějším zákoně přesněji vymezen. Kulturní památkou se rozumí jen takové movité a nemovité věci anebo jejich soubory, které byly ministerstvem kultury za kulturní památku prohlášeny.³

Zákon o státní památkové péči v § 2 vyjmenovává okruh věcí, které může Ministerstvo kultury prohlásit za kulturní památky.

---

¹ HEROUT, Jaroslav. *Jak poznávat kulturní památky*. Praha: Mladá fronta, 1986, s. 290

² § 2 zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, ve znění pozdějších předpisů

³ § 2 zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

Patří sem věci movité a nemovité, případně jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jeho projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické, které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.⁴

1. 2. Prohlášení věci za kulturní památku

Za kulturní památku lze prohlásit věci movité či nemovité, které dle § 3 zákona o státní památkové péči prohlašuje Ministerstvo kultury. Což znamená, že určitá věc se kulturní památkou nestává tím, že má určitou zvláštní kulturní hodnotu, ale až zákonem stanoveným aktem příslušného správního orgánu.⁵

Řízení zahajuje ministerstvo ex offio, jedině v případě, že je kulturní památkou prohlašován archeologický nález, podmiňuje zákon toto řízení návrhem Akademie věd České republiky, která rozhoduje na základě vyjádření krajského úřadu a obecního úřadu obce s rozšířenou působností. O zahájení řízení je vlastník věci písemně vyrozuměn, a to z důvodu jak ochrany jeho práv tak kvůli předběžné ochraně věci, která má být prohlášena za kulturní památku.⁶ „Vlastník věci je povinen od doručení vyrozumění až do rozhodnutí ministerstva kultury chránit věc před poškozením, zničením, odcizením a oznámit ministerstvu kultury každou zamýšlenou i uskutečněnou změnu jejího vlastnictví, správy nebo užívání.“⁷ (§ 3 odst. 3 zákona o státní památkové péči)

Prohlášení věci za kulturní památku má bezprostřední vliv na její ochranu. Takovým prohlášením se na danou věc „uvaluje“ veřejnoprávní režim a tento zabezpečuje vyšší stupeň ochrany, a to jak podle zákona o státní památkové péči, tak také podle dalších právních předpisů. Takovýmto právní předpisem je například zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.⁸ Zde je v § 229 vymezena skutková podstata trestného činu nazývaného se „zneužívání vlastnictví“, který zní: „Kdo poškodí důležitý zájem kulturní, vědecký, na ochraně přírody, krajiny nebo životního prostředí, chráněný jiným právním předpisem, tím, že zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou nebo zasantroučí vlastní věc větší hodnoty, která požívá ochrany podle jiného právního předpisu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.“⁹

⁴ § 2 zákona č.20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

⁵ DIENSTBIER, Filip. In: : SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo- zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 337.

⁶ DIENSTBIER, Filip. In: : SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo- zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 338.

⁷ § 3 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

⁸ DIENSTBIER, Filip. In: : SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo- zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 340.

⁹ § 229 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

1. 3. Národní kulturní památka

Národní kulturní památka, dále jen „NKP“, je dle § 4 zákona o státní památkové péči definována jako „kulturní památka, která tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa.“¹⁰ Přesné vlastnosti, které musí NKP splňovat, ale nejsou blíže specifikovány a proto je lze jen problematicky odlišit od jiných památek.

Lze konstatovat, že NKP je movitá nebo nemovitá věc, která splňuje podmínky prohlášení věci za kulturní památku, ale její hodnota je v národním měřítku mimořádná.¹¹ Typickými národními kulturními památkami jsou církevní a sakrální stavby, technické památky, anebo památky lidové architektury (například Mikuláščíkovo fojtství v Jasenné nebo návesní zvonice v Louce), ale také korunovační klenoty či astronomické hodiny Engelberta Seigeho.¹²

První seznam NKP byl vytvořen v roce 1962, kdy došlo k prohlášení prvních třiceti tří památek. Tehdy šlo o památky jako Pražský hrad či Karlův most.¹³

U některých památek hrál roli politický režim a ideologické zaměření objektů. Na seznam byl proto zapsán například rodný dům Klementa Gottwalda v Dědicích nebo dům Antonína Zápotockého v Zákolanech. Status NKP byl těmto budovám odebrán po roce 1989¹⁴ a poté bylo rozhodnuto, že se do seznamu národních kulturních památek mohou dostat jen ty kulturní památky, které splňují širší kritérium a nesmějí být podstatné pro jednu konkrétní stranu. Zapsán byl například Památník a pietní areál v Lidicích, pietní území v Ležákách, nebo Památník protifašistického odboje v Praze – Kobylisích.¹⁵

---

¹⁰ § 4 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

¹¹ DIENSTBIER, Filip. In: SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo- zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 338.

¹² NPÚ. *Národní kulturní památky* [online]. npu.cz, [cit. 10. března 2017]. Dostupné na <<https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/narodni-kulturni-pamatky>>

¹³ MIHOLA, Jiří. *Národní kulturní památky České republiky 1962-2010* [online]. muni.cz, [cit. 10. března 2017]. Dostupné na <https://is.muni.cz/el/1441/podzim2015/De2BP_UDSD/NARODNI_KULTURNI_PAMATKY_CR_1962-2010_-_pro_posluchace_U3V.pdf>

¹⁴ Blíže např. nařízení vlády č. 262/1995 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky.

¹⁵ MIHOLA, Jiří. *Národní kulturní památky České republiky 1962-2010* [online]. muni.cz, [cit. 10. března 2017]. Dostupné na <https://is.muni.cz/el/1441/podzim2015/De2BP_UDSD/NARODNI_KULTURNI_PAMATKY_CR_1962-2010_-_pro_posluchace_U3V.pdf>

1. 4. Prohlášení věci za národní kulturní památku

Vláda České republiky nařízením prohlašuje za národní kulturní památku takovou kulturní památku, která tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa a stanoví podmínky jejich ochrany. V nařízení vláda také stanoví obecné podmínky zabezpečování státní památkové péče o NKP.¹⁶

---

¹⁶ § 4 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

2. Organizace veřejné správy v oblasti památkové péče a ochrany kulturních památek

Na organizaci veřejné správy v oblasti památkové péče a ochrany kulturních památek se podílí celá řada státních i dalších orgánů veřejné správy, mezi něž řadíme i vládu České republiky. Vláda České republiky má za úkol schvalování státní kulturní politiky, ale stěžejní náplní její činnosti je prohlašování národních kulturních památek a památkově chráněných území, což vláda činí formou nařízení vlády.¹⁷

Mezi klíčové orgány v této oblasti patří orgány státní památkové péče, kam patří Ministerstvo kultury, dále jen „MK“, krajské úřady, dále jen „KÚ“, obecní úřady obce s rozšířenou působností a magistráty.¹⁸

Tento výčet orgánů uvedený v § 25 zákona o státní památkové péči není kompletní. Chybí zde památková inspekce, která působí jako organizační součást MK, ale jejíž působnost je samostatně vymezena v § 27 tohoto zákona.¹⁹

Státní správu na úseku ochrany kulturních památek pak vykonávají celní úřady, komise státní památkové péče a pověřené fyzické osoby (např. konzervátor a zpravodaj státní památkové péče). Specializovanou státní institucí v této oblasti je Národní památkový ústav jako tzv. odborná organizace, která disponuje řadou odborných, koncepčních i administrativních kompetencí, jehož zřizovatelem je MK.²⁰

Ministerstvo kultury je ústředním správním orgánem státní památkové péče dle § 26 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. Z uvedeného vyplývá, že plní celou řadu úkolů v dané oblasti. MK zejména zpracovává prognózy a návrhy dlouhodobých výhledů rozvoje státní památkové péče. Dále sestavuje a provádí nejrůznější programy pro komplexní péči o kulturní památky, posuzuje návrhy týkající se obnovy kulturních památek a v rámci státní památkové péče koordinuje vědeckovýzkumnou činnost. Toto ministerstvo působí také v oblasti kulturně výchovného využívání kulturních památek, a to v souladu se zájmy státní kulturní politiky. Jeho další činnost spočívá ve zřizování vědecké rady pro státní památkovou péči, která má postavení odborného poradního orgánu.

---

¹⁷ DIENSTBIER, Filip. In: SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo- zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 348.

¹⁸ KEBRLOVÁ, Eva. In: JURNÍKOVÁ, Jana a kol. *Správní právo. Zvláštní část. Studijní text pro bakaláře*. 1. vyd. Brno: MU, 2013, s. 141.

¹⁹ VARHANÍK, Jiří, MALÝ, Stanislav. *Zákon o státní památkové péči. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 193 (§ 25 odst. 2)

²⁰ DIENSTBIER, Filip. In: SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo- zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 348- 349.

Důležitá je také spolupráce MK s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a vysokými školami v rámci výchovy pracovníků na úseku státní památkové péče.²¹ V neposlední řadě plní další úkoly stanovené podle tohoto zákona. Mezi ně patří: prohlášení věci za kulturní památku, vydávání vyhlášek o prohlášení území za památkovou zónu, rozhoduje o zrušení prohlášení věci za kulturní památku či poskytuje příspěvky na obnovu kulturních památek nebo jejich zachování.²²

Národní památkový ústav, dále jen „NPÚ“, má postavení odborné organizace, která vznikla splnutím státních památkových ústavů ke dni 1. ledna 2003, jejímž zřizovatelem je MK. NPÚ plní úkoly, kterými přispívá k zachování kulturního dědictví.²³ Tato odborná organizace státní památkové péče je organizací, jejímž cílem je výkon a koordinace odborných činností v oblasti státní památkové péče. Její další činnost spočívá mimo jiné také v zabezpečení jednoty kulturně politických záměrů, ve zpracovávání rozborů týkajících se stavu a vývoje v této oblasti a v neposlední řadě vede ústřední seznam kulturních památek.²⁴

Krajské úřady jsou zmocněny k metodickému řízení výkonu státní památkové péče v kraji, což souvisí s postavením krajského úřadu jako nadřízeného orgánu obecního úřadu obce s rozšířenou působností.²⁵ Z toho vyplývá pravomoc KÚ rozhodovat o odvolání proti rozhodnutí obecního úřadu obce s rozšířenou působností, zahajovat a vést přezkumná řízení či přijímat opatření proti nečinnosti.²⁶ Dále KÚ v rozsahu své působnosti dohlíží na dodržování zákona o státní památkové péči, plní úkoly orgánu státní památkové péče pro NKP, a to pouze v případě, že toto nepřísluší MK anebo vládě ČR.²⁷ V rámci tohoto ustanovení KÚ vydává rozhodnutí týkající se povinnosti vlastníka NKP (dle § 10 odst. 2) nebo rozhodnutí v případě ohrožení NKP. Dále může vydávat souhlas s přemístěním NKP či vydávat závazné stanovisko k obnově NKP.²⁸

Krajskému úřadu dle § 28 odst. 2 písm. g) zákona č. 20/1987 Sb. náleží plnění dalších úkolů stanovených tímto zákonem.

---

²¹ § 26 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

²² VARHANÍK, Jiří, MALÝ, Stanislav. *Zákon o státní památkové péči. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 198 (§ 26 odst. 2 písm. k)

²³ ZÍDEK, Martin, KLUSON, Jiří. *Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem*. 1. vyd. Praha: ABF ARCH, 2005, s. 128 (§ 32)

²⁴ § 32 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

²⁵ VARHANÍK, Jiří, MALÝ, Stanislav. *Zákon o státní památkové péči. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 203 (§ 28 odst. 1)

²⁶ DIENSTBIER, Filip. In: SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo- zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 350

²⁷ § 28 odst. 2 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

²⁸ VARHANÍK, Jiří, MALÝ, Stanislav. *Zákon o státní památkové péči. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 203 (§ 28 odst. 1 písm. a)

Dle dikce tohoto ustanovení KÚ plní například tyto úkoly: na žádost MK podává vyjádření pro účely řízení o prohlášení věci za kulturní památku či zrušení prohlášení věci za kulturní památku, poskytuje odměnu nálezci archeologického nálezů, nebo vydává souhlas s přemístěním nemovité kulturní památky.²⁹

V rámci samostatné působnosti mají kraje především koncepční a koordinační roli.

Dle § 28a zákona o památkové péči schvalují tzv. koncepci podpory státní památkové péče v kraji. Tato koncepce musí být v souladu s Koncepcí rozvoje státní památkové péče v ČR, která je po projednání s MK vydávána.³⁰

Organizační struktura KÚ Moravskoslezského kraje je následující: v čele KÚ stojí ředitel a poté následují jednotlivé odbory KÚ, mezi které patří odbor kanceláře hejtmána kraje a kancelář ředitele KÚ, odbor podpory korporátního řízení a kontroly, odbor právní a organizační, odbor informatiky, odbor vnitra a krajský živnostenský úřad, odbor investiční a majetkový, odbor financí a zdravotnictví, odbor územního plánování, stavebního řádu a kultury, odbor regionálního rozvoje a cestovního ruchu, odbor životního prostředí a zemědělství, odbor školství, mládeže a sportu, odbor evropských projektů, odbor sociálních věcí a odbor dopravy a chytrého regionu.³¹

Obecní úřady obce s rozšířenou působností a magistráty jsou v rámci soustavy orgánů státní památkové péče považovány za nejnižší článek. Působnost tohoto úřadu původně vykonával okresní výbor a poté okresní úřad (24. 11. 1990 až 31. 12. 2002).³² Tyto úřady jsou při své činnosti vázány koncepcí rozvoje státní památkové péče.³³ Podílí se na zpracování krajské koncepce podpory státní památkové péče, přičemž tento pojem ani jeho obsah není definován zákonem, z čehož vyplývá, že i charakter podílu úřadu na přípravě tohoto materiálu je nejasný.³⁴ Dále vykonávají dozor v rámci obnovy kulturních památek nebo také kontrolují dodržování tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení.³⁵

---

²⁹ VARHANÍK, Jiří, MALÝ, Stanislav. *Zákon o státní památkové péči. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 205 (§ 28 odst. 2 písm. g)

³⁰ DIENSTBIER, Filip. In: SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo- zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 352

³¹ MSK. *Organizační struktura úřadu* [online]. msk.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na <http://www.msk.cz/verejna_sprava/urad.html>

³² VARHANÍK, Jiří, MALÝ, Stanislav. *Zákon o státní památkové péči. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 208 (§ 29 zákona č. 20/1987 Sb.)

³³ KEBRLOVÁ, Eva. In: JURNÍKOVÁ, Jana a kol. *Správní právo. Zvláštní část. Studijní text pro bakaláře*. 1. vyd. Brno: MU, 2013, s. 143

³⁴ VARHANÍK, Jiří, MALÝ, Stanislav. *Zákon o státní památkové péči. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 209 (§ 29 odst. 2 písm. a)

³⁵ § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Tímto je vyjádřena odpovědnost tohoto úřadu za výkon státní památkové péče.³⁶ Obce, stejně jako kraje, plní úkoly také v samostatné působnosti. Mezi takové patří jednak povinnost pečovat o kulturní památky v místě a jednak dohlížet na kontrolování zákona o státní památkové péči vlastníky těchto památek.³⁷

Pokud se i zde zaměřím na organizační strukturu magistrátu města Ostravy, tato je následující: primátor, náměstci primátora, tajemník magistrátu a zaměstnanci města zařazení do magistrátu města.

Magistrát města Ostravy se dále člení na odbory zřízené pro jednotlivé úseky činnosti radou města. Funkci zaměstnavatele plní tajemník úřadu, a to vůči všem zaměstnancům města, s výjimkou zaměstnanců městské policie. Tajemník magistrátu zajišťuje zejména řešení pracovněprávní problematiky a personálních otázek, řídí a kontroluje činnost zaměstnanců a v neposlední řadě koordinuje činnost jednotlivých odborů. Odbory zajišťují prostřednictvím vedoucích odborů svěřené úkoly na úseku státní správy a samosprávy.³⁸

Památková inspekce působí jako specializovaný kontrolní orgán v oblasti státní památkové péče zřizovaný MK. Její činnost je vymezena v § 27 zákona č. 20/1987 Sb. Primárním úkolem památkové inspekce je vykonávat dozor nad dodržováním zákona o státní památkové péči a dalších právních předpisů.³⁹ Předmětem tohoto dozoru jsou především činnosti související s obnovou a ochranou kulturních památek. Dále je oprávněna provádět kontroly výkonu státní správy v oblasti památkové péče, a to na KÚ a Magistrátu hlavního města Prahy.⁴⁰

Památková inspekce také provádí kontrolu plnění rozhodnutí vydaných orgány státní památkové péče ze strany vlastníků kulturních památek či dalších osob a správních orgánů. Do kategorie těchto rozhodnutí spadají i další správní akty těchto subjektů, které nemají povahu správních rozhodnutí, jako například závazná stanoviska vydávána podle § 149 správního řádu.⁴¹ Do okruhu působnosti památkové inspekce spadá možnost uložení opatření k odstranění zjištěných nedostatků či uložení pokuty v případě, že zjistí nedostatky v péči o kulturní památky. Následně kontroluje, zda jsou tato opatření příslušnými orgány památkové péče řádně plněna.⁴²

---

³⁶ VARHANÍK, Jiří, MALÝ, Stanislav. *Zákon o státní památkové péči. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 210 (§ 29 odst. 2 písm. h)

³⁷ DIENSTBIER, Filip. In: SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo- zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 352

³⁸ OSTRAVA. *Organizační řád magistrátu* [online]. ostrava.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na <<https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/organizacni-rad-magistratu>>

³⁹ § 27 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

⁴⁰ MKCR. *Činnost památkové inspekce* [online]. mkr.cz, [cit. 29. ledna 2017]. Dostupné na <<https://www.mkr.cz/cinnost-pamatkove-inspekce-247.html>>

⁴¹ VARHANÍK, Jiří, MALÝ, Stanislav. *Zákon o státní památkové péči. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 200 (§ 27 odst. 2 písm. b)

⁴² § 27 odst. 4 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Celní úřady převzaly v souvislosti se vstupem České republiky do tzv. Schengenského systému pravomoci na několika úsecích veřejné správy, a to především v oblasti přeshraniční i vnitrostátní přepravy a také v oblasti ochrany kulturních památek. V tomto směru zejména kontrolují splnění podmínek vývozu a dovozu kulturních památek včetně věcí splňujících jejich znaky.⁴³ Celní úřady dohlíží na dodržování předchozího souhlasu MK s vystavováním, zapůjčením či vývozem kulturní památky do zahraničí, a také na to, zda byla vrácena v dobrém stavu zpět. Při plnění svých úkolů spolupracují s dalšími orgány státní památkové péče a odbornou organizací.⁴⁴

Komise státní památkové péče je podle potřeby zřizována na úrovni krajů a obcí s rozšířenou působností. O jejím zřízení rozhoduje rada kraje nebo rada obce s rozšířenou působností. Jejich samostatná působnost spočívá zejména v poradní a iniciativní funkci, tudíž nedisponují rozhodovací pravomocí.⁴⁵

Konzervátor státní památkové péče je jmenován do funkce obecním úřadem obce s rozšířenou působností, a to po vyjádření NPÚ. Působí jako dobrovolný pracovník, jehož hlavním úkolem je sledování stavu kulturních památek, popřípadě navrhování obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností určitá opatření, a pomoc s propagací kulturních památek. Konzervátor může úřadu navrhnout zřízení funkce zpravodaje státní památkové péče pro vymezený územní obvod, který bude s konzervátorem spolupracovat při plnění jeho úkolů. Činnost obou těchto pracovníků řídí obecní úřad obce s rozšířenou působností, přičemž odbornou pomoc jim poskytuje NPÚ.⁴⁶

---

⁴³ DIENSTBIER, Filip. In: SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo- zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 351

⁴⁴ § 27a zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

⁴⁵ DIENSTBIER, Filip. In: SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kol. *Správní právo- zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 351

⁴⁶ § 31 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

3. Kulturní památky na území statutárního města Ostrava se stručným popisem historie Moravskoslezského kraje

Vzhledem k tomu, že se tato bakalářská práce zabývá kulturními památkami Moravskoslezského kraje, nedílnou součástí by měl být nejen přehled památek v rámci statutárního města Ostravy, ale také stručná historie Moravskoslezského kraje.

3.1 Stručný popis historie Moravskoslezského kraje

Území dnešního Moravskoslezského kraje bylo doložitelně osídleno už v období pravěku. Mezi nejstarší nálezy patří čelist neandrtálského dítěte ve štramberské jeskyni Šipka, kterou jako úkryt využívali lidé již před 30 000 let př. n. l. Dalším významným důkazem osídlení je i soška tzv. Landecké Venuše, stará 23 000 let. Právě na Landeku, ostravském vrchu, bylo pomocí archeologického výzkumu prokázáno nejstarší užití černého uhlí člověkem.⁴⁷

Zásadní význam pro rozvoj kraje přinesla industrializace, která započala ve druhé polovině 18. století a přispěla k rozvoji průmyslu. V západní části se rozrůstal textilní a sklářský průmysl (Krnov, Vrbno pod Pradědem), na východě převládal těžební průmysl (Orlová, Karviná, Ostrava) a na něj navazující provozy železáren, chemiček a strojírén.⁴⁸

Mezi lety 1949 a 1960 byla většina území dnešního Moravskoslezského kraje součástí kraje Ostravského a část patřila kraji Olomouckému. V roce 1960 ale oba kraje zanikly a území celého dnešního Moravskoslezského kraje pak patřilo až do 31. prosince 1999 k tehdejšímu Severomoravskému kraji. Nové kraje vznikly k 1. lednu 2000. Následujícího roku, 31. května, byl kraj Ostravský přejmenován na kraj Moravskoslezský.⁴⁹

Co se týká rozlohy, většinu dnešního Moravskoslezského kraje tvoří oblast původního rakouského Slezska, která zaujímá části bývalých slezských knížectví Těšínského, Krnovského, Niského a Opavského, a několika drobnějších panství. Menší část kraje leží na historickém území Markrabství moravského.

---

⁴⁷ NEZNÁMÝ. *Užitečné informace o regionu, historie* [online]. severnimorava.travel, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <<http://severnimorava.travel/uzitecne-info/o-regionu/historie>>

⁴⁸ NEZNÁMÝ. *Užitečné informace o regionu, historie* [online]. severnimorava.travel, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <<http://severnimorava.travel/uzitecne-info/o-regionu/historie>>

⁴⁹ NEZNÁMÝ. *O Moravskoslezském kraji* [online]. moravskoslezsko.cz, [cit. 17. 1. 2017]. Dostupné na <<http://www.moravskoslezsko.realitygo.cz/moravskoslezsky-kraj>>

3.2 Kulturní památky na území statutárního města Ostrava

V Ostravě byly zřízeny čtyři městské památkové zóny, dále jen „MPZ“, a to MPZ Ostrava - Vítkovice, MPZ Ostrava - Přívoz, MPZ Ostrava - Poruba a MPZ Moravská Ostrava. Na jejich území se nacházejí historické budovy různého druhu a stáří. Jejich zjednodušený popis následuje v dalších podkapitolách.⁵⁰

MPZ Ostrava – Vítkovice: První doložená písemná zmínka o Vítkovicích, tehdy Wítchendorf, pochází z roku 1357. Zlomovým rokem byl pro tuto malou vesničku, která tehdy čítala okolo 200 obyvatel, rok 1828, kdy bylo na základě doporučení vídeňského profesora F. X. Riepla olomouckým arcibiskupem arcivévodou Rudolfem Habsburským rozhodnuto vystavět ve Vítkovicích hutní závod.

Hned v dalším roce začala výstavba. Prvním objektem uvedeným do provozu se stala 16. září 1830 pudlovací pec. Ta vyráběla kujné železo. V letech 1836 a 1838 byly postaveny dvě koksově vysoké pece a byly otevřeny rudné a uhelné doly. V roce 1843 nastal rozmach podniku poté, co jej získal Salomon Mayer, svobodný pán Rothschild. Růst závodu byl příčinou růstu počtu obyvatel, pro které se stavěly závodní domy. Majitelé železáren si ale byli vědomi, že musí dbát nejen o ubytování svých pracovníků, ale i o jejich zdraví, vzdělání a kulturní vyžití. Proto se započalo s výstavbou tzv. Nových Vítkovic.⁵¹

Výstavba měla za cíl postavit moderní sídliště navázané na průmyslový závod a zároveň poskytující vysoký komfort pro obyvatele. Vedle Paula Kupelwiesera, ředitele Vítkovického horního a hutního těžířstva v letech 1876- 1893, se utváření nové podoby Vítkovic účastnila řada významných domácích i vídeňských architektů.

Jako první byla vybudována dělnická kolonie Westend, kterou tvořily čtyři jednopatrové domy. Poté se pokračovalo se čtyřmi úřednickými domy Anglické kolonie. Pro vyšší úředníky byla vybudována úřednická vila. Dále byly vybudovány dělnické kasárny, mistrovské a úřednické kolonie a domy, závodní nemocnice, školy, závodní jesle a mateřské školy, závodní hotel, tržnice a v roce 1902 i radnice. V roce 1880 byla zrekonstruována zvonice, která se pak stala výškovou dominantou centra Vítkovic.⁵²

MPZ Ostrava – Přívoz: Přívoz byl poprvé zmiňován v roce 1377. V souvislosti s výstavbou ostravského hlavního nádraží ve druhé polovině 19. století se začal utvářet do městské podoby. Podkladem pro výstavbu byl regulační plán Camilla Sitteho.

---

⁵⁰ NEZNÁMÝ. *Památky a zajímavosti Ostrava* [online]. místopisy. cz, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <<https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/9130/ostava/pamatky-turistika/>>

⁵¹ KOCIERZOVÁ, Lenka a spol. *Historie Vítkovic* [online]. vitkovice.ostava.cz, 28. 11. 2017, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <https://vitkovice.ostava.cz/cs/o-vitkovicich/hitorie>

⁵² NEZNÁMÝ. *Památky a zajímavosti Ostrava* [online]. místopisy. cz, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <<https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/9130/ostava/pamatky-turistika/>>

V roce 1900 byl Přívoz povýšen na město a roku 1924 připojen k Moravské Ostravě. Nejvýznamnějšími dominantami jsou Náměstí Svatopluka Čecha a kostel Neposkvrněného početí Panny Marie.⁵³

MPZ Ostrava – Poruba: První zmínka o Porubě pochází již z roku 1434, kdy připadla třem opavským knížatům, kterými byli Václav, Vilém a Arnošt.⁵⁴ První stavební obvod Poruby vznikl mezi 50. a 60. lety 20. století a městskou památkovou zónou je od 1. března 2003.⁵⁵

Dominantou Poruby je Porubský zámek, který je nemovitou kulturní památkou chráněnou od roku 1958.⁵⁶

MPZ Moravská Ostrava: MPZ Moravská Ostrava vznikla v roce 1992. Jedná se o největší památkovou zónu v Moravskoslezském kraji. Mezi významné stavby v této MPZ patří kostel svatého Václava nebo katedrála Božského Spasitele.⁵⁷

3.3 Další památky města Ostravy

Mezi další významné památky na území města Ostravy patří Důl Michal, Památník Rudé Armády nebo národní přírodní památka Landek.

Důl Michal byl černouhelným hlubinným dolem, který ukončil těžbu v roce 1993. Následující rok tento areál převzalo MK, které v těchto prostorách zřídilo Průmyslové muzeum v Ostravě, jež v roce 2000 zaniklo. Později byl areál předán Památkovému ústavu. Důl Michal je NKP, kterou v současné době spravuje Územní památková správa v Kroměříži.⁵⁸ Koncepce památkové ochrany tohoto průmyslového areálu směřuje k zachování celého areálu z doby jeho provozu tak, jakoby lidé pracující zde právě odešli a vše zanechali na svém místě.⁵⁹

Památník rudé armády byl postaven v roce 1946 a připomíná osvobození Ostravska Sovětskou armádou za II. světové války. Památník se nachází v Moravské Ostravě a byl prohlášen za NKP v roce 1978.⁶⁰

---

⁵³ NEZNÁMÝ. *Památky a zajímavosti Ostrava* [online]. místopisy. cz, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <<https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/9130/ostava/pamatky-turistika/>>

⁵⁴ NEZNÁMÝ. *Historie Poruby* [online]. poruba.ostrava.cz, 19. 9. 2011, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <<https://poruba.ostrava.cz/cs/o-porube/historie>>

⁵⁵ NEZNÁMÝ. *Historie Poruby* [online]. poruba.ostrava.cz, 19. 9. 2011, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <<https://poruba.ostrava.cz/cs/o-porube/historie>>

⁵⁶ PAMÁTKOVÝ KATALOG. *Zámek Poruba* [online]. pamatkovykatalog.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na <<http://pamatkovykatalog.cz/?legalState=147778&page=1783&action=legalState&presenter=LegalStatesResults>>

⁵⁷ NEZNÁMÝ. *Památky a zajímavosti Ostrava* [online]. místopisy. cz, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <<https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/9130/ostava/pamatky-turistika/>>

⁵⁸ NPÚ. *Důl Michal* [online]. dul-michal.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na <<https://www.dul-michal.cz/cs/o-dole/historie>>

⁵⁹ MSK. *Důl Michal v Ostravě* [online]. msk.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na <<http://www.msk.cz/cz/kultura/narodni-kulturni-pamatky-42045/>>

⁶⁰ MSK. *Památník rudé armády v Ostravě* [online]. msk.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na <<http://www.msk.cz/cz/kultura/narodni-kulturni-pamatky-42045/>>

Lanek je národní přírodní památkou, za kterou byl prohlášen v roce 1966. Předmětem ochrany této národní přírodní památky jsou především lesní porosty.⁶¹

Přírodní památkou je podle § 35 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, „přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za národní přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky.“⁶²

---

⁶¹ OCHRANA PŘÍRODY ČR. *Národní přírodní památka Lanek* [online]. ochranaprirody.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na < <http://www.ochranaprirody.cz/lokality/?idlokality=207> >

⁶² § 35 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

4. Národní kulturní památka Dolní oblast Vítkovic

V rámci této kapitoly bakalářské práce představím Dolní oblast Vítkovic od historie jejího vzniku po vznikající národní kulturní památku technického charakteru. Závěrem se zmíním o současné podobě a využití Dolní oblasti Vítkovic.

4.1. Představení Dolní oblasti Vítkovic

Dolní oblast Vítkovic (konkrétně tedy Důl Hlubina a vysoké pece a koksovna Vítkovických železáren) je národní kulturní památkou, která se nachází poblíž centra Ostravy, ve Vítkovicích. Patří mezi technické památky, což znamená, že její kulturní hodnota spočívá v zájmu společnosti trvale ji uchovat. Je památkou dokládající vývoj techniky, vědy a výroby v historii společnosti.⁶³ Je tvořena rozsáhlým průmyslovým areálem Vítkovických železáren, kde na sebe navazují černouhelný důl, koksovna a vysokopeční provoz. Této oblasti se říká „Ostravské Hradčany“ a je zapsána v seznamu Evropského kulturního dědictví.⁶⁴

4.2. Historie Vítkovic v letech 1828 – 2003

Rudolfova huť 1828 - 1843. V tomto období došlo k založení Vítkovických železáren, čímž byla zahájena nová etapa vývoje našeho železářství. Namísto manufakturní výroby železa byla zavedena průmyslová výroba pomocí strojů.

S nástupem průmyslové revoluce poté souvisel projekt stavby železnice spojující hlavní město rakouské monarchie s nerostnými zdroji na severu země a s ním i výstavba železářského závodu, jejichž autorem byl Franz Xavier Riepl. S tímto návrhem však neuspěl u olomouckého arcibiskupství, ale následně pro svůj záměr získal arcivévodu Rudolfa Jana, samotného arcibiskupa. V září roku 1830 byla v huti zapálena první pudlovací pec a zahájen provoz Rudolfovy huti.⁶⁵

V roce 1832 byla uzavřena prodejní a kupní smlouva mezi arcivévodou Ludvíkem (správcem Rudolfovy pozůstalosti) a Ferdinandem M. Chotkem, olomouckým arcibiskupem.⁶⁶

V roce 1835 vznikla společnost nazývající se „Vítkovické těžířstvo“.

---

⁶³ MAZÁČ, Josef. *Technické kulturní památky*. 1. vyd. Ostrava: VŠB- Technická univerzita Ostrava, 2003, s. 6.

⁶⁴ ČT24. *Železné město Vítkovice se stalo památkou evropského dědictví* [online]. ceskatelevize.cz, 2. 12. 2008, [cit. 1. února 2017]. Dostupné na <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1431698-zelezne-mesto-vitkovice-se-stalo-pamatkou-evropskeho-dedictvi>>

⁶⁵ MACHOTKOVÁ, Jana. *Společnost Vítkovice v dokumentech 1828-2003*. 1. vyd. Ostrava: akciová společnost Vítkovice, 2003, s. 11-14.

⁶⁶ MACHOTKOVÁ, Jana. *Společnost Vítkovice v dokumentech 1828-2003*. 1. vyd. Ostrava: akciová společnost Vítkovice, 2003, s. 22

Výstavba hutí pokračovala a byla dostavěna první vítkovická vysoká pec, která byla slavnostně zapalena roku 1836 a další pak za dva roky.⁶⁷ Poté, co podnikání J. H. Geymüllera vyhlásilo konkurz, práva z uzavřené kupní smlouvy přešla na Rothschilda. Ten následně Vítkovické železářny koupil od arcibiskupství.⁶⁸

Rothschildovy železářny 1843 - 1873. Majitelem železáren se stal Rothschild na základě dekretu ze 7. prosince 1842, který byl vydán prostřednictvím císařského rozhodnutí. Výroba se nadále zaměřovala na dodávky pro budování železniční sítě, ale začalo se také s výrobou obráběcích strojů či parních strojů. Mezi hlavní investice patřilo postavení nové válcovny kolejnic v roce 1847 (Anselmova huť pojmenována po Rothschildově synu), třetí vysoká pec v roce 1856 a následně v roce 1872 vysoké pece nového typu tzv. skotské vysoké pece.⁶⁹

Vítkovické horní a hutní těžířstvo v letech 1873 – 1918. Vítkovické horní a hutní těžířstvo bylo založeno na základě ustavující listiny ze dne 7. listopadu 1873, jeho majiteli byly rodiny Rothschildů a Gutmannů. V této době se Vítkovické železářny skládaly ze tří vysokých pecí, slévárny, kotlářny, výroby železničních kol, plynárny strojírny, cihelny a patřily k nim ještě kamenouhelné doly (například důl Hlubina založený v roce 1852).⁷⁰

Novým generálním ředitelem se stal v roce 1876 Paul Kupelwieser, který se v průběhu let zasloužil o vytvoření kvalitní rudné základny.⁷¹

V roce 1909 se nato začalo s výstavbou nové válcovny a ocelárny v obci Zábřeh, kde byla výroba zahájena v roce 1913. Touto výstavbou se Vítkovické železářny staly nemodernějšími železářnami v Evropě.⁷²

Vítkovické horní a hutní těžířstvo v letech 1918 – 1945. Právní forma těžířstva se po vzniku Československé republiky nezměnila. V těchto letech byly železářny silně ovlivněny světovou hospodářskou krizí, která probíhala na přelomu dvacátých a třicátých let.⁷³ Až v roce 1934 nastal zlom a potřeba železa se rychle zvyšovala tak, že vítkovické závody dosáhly v roce 1937 nejvyšší výroby.

Vítkovické železářny v letech 1945 – 1970. Po skončení druhé světové války byla ve Vítkovických železářnách ustanovena prozatímní národní správa a v říjnu roku 1945 došlo ke znárodnění železáren na základě dekretů prezidenta republiky.

---

⁶⁷ MATĚJČEK, Jiří, VYTISKA, Josef. *Vítkovice- železářny a strojírny Klementa Gottwalda*. Praha: ROH, 1978, s. 20-21

⁶⁸ POLÁŠEK, Miloš, POLÁŠEK, Radim, MACHOTKOVÁ, Jana. *Vítkovice Industria: Vítkovické vysoké pece 1836-2007*. Ostrava: EN FACE, 2007, s. 20

⁶⁹ Tamtéž, s. 20-21

⁷⁰ MACHOTKOVÁ, Jana. *Společnost Vítkovice v dokumentech 1828-2003*. 1. vyd. Ostrava: akciová společnost Vítkovice, 2003, s. 56

⁷¹ Tamtéž, s. 58-62

⁷² MACHOTKOVÁ, Jana. *Společnost Vítkovice v dokumentech 1828-2003*. 1. vyd. Ostrava: akciová společnost Vítkovice, 2003, s. 76

⁷³ Tamtéž, s. 83

Následující rok byl zřízen národní podnik, do něhož byly začleněny další čtyři národní podniky. Poté se Vítkovické železářny staly největším výrobcem oceli v Československu až do roku 1952. Od roku 1948 nesly Vítkovické železářny název „Vítkovické železářny Klementa Gottwalda.“ Následně došlo k výstavbě pobočného závodu železáren s názvem „Nová huť“, který byl uveden do provozu v letech 1951 a 1952.⁷⁴

Vítkovice v letech 1970 – 1991. V osmdesátých letech došlo k investicím do technologického zařízení a k jeho modernizaci.⁷⁵ Na základě této modernizace došlo k tomu, že se celková úroveň výrobního procesu zvýšila, což bylo patrné z dosažených výsledků, kdy vzrostla výroba oceli o 95%.⁷⁶ Na základě těchto pokroků v letech 1970 – 1991 získaly vítkovické výrobky opakovaně zlaté medaile na Mezinárodním strojírenském veletrhu.⁷⁷

Vítkovice v letech 1992 – 2003. Na základě politických a hospodářských události po roce 1989 došlo v roce 1992 ke zřízení akciové společnosti Vítkovice. V této složité situaci docházelo ke snižování počtu zaměstnanců a odmítání realizace významných zakázek,⁷⁸ ale také ke změnám v organizaci podniku či finančního řízení. Ke zlepšení situace došlo v průběhu roku 2000, kdy došlo k financování výroby prostřednictvím společnosti OSINEK, a.s., která patřila Fondu národního majetku.⁷⁹ Společnost OSINEK, a.s., získala 98,96% podílu v dceřiné společnosti VÍTKOVICE STEEL a ta následně finanční prostředky ve výši 3,31 mld. Kč, které byly použity k uspokojení práv věřitelů. V roce 2002 se tak dokončil proces přeměny akciové společnosti na společnost holdingového charakteru a v roce 2003 vláda České republiky dala souhlas k prodeji majetkové účasti státu ve společnosti VÍTKOVICE, a.s., kterou představoval podíl ve výši 67,31% v držení Fondu národního majetku.⁸⁰

---

⁷⁴ MATĚJ, Miloš, KORBELÁŘOVÁ, Irena, TEJZR, Ludvík. *Kulturní dědictví Vítkovických železáren*. Ostrava: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě, 2014, s. 35

⁷⁵ MACHOTKOVÁ, Jana. *Společnost Vítkovice v dokumentech 1828-2003*. 1. vyd. Ostrava: akciová společnost Vítkovice, 2003, s. 145

⁷⁶ MATĚJČEK, Jiří, VYTISKA, Josef. *Vítkovice- železářny a strojířny Klementa Gottwalda*. Praha: ROH, 1978, s. 304

⁷⁷ Tamtéž, s. 150

⁷⁸ MATĚJ, Miloš, KORBELÁŘOVÁ, Irena, TEJZR, Ludvík. *Kulturní dědictví Vítkovických železáren*. Ostrava: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě, 2014, s. 43

⁷⁹ MACHOTKOVÁ, Jana. *Společnost Vítkovice v dokumentech 1828-2003*. 1. vyd. Ostrava: akciová společnost Vítkovice, 2003, s. 170

⁸⁰ MACHOTKOVÁ, Jana. *Společnost Vítkovice v dokumentech 1828-2003*. 1. vyd. Ostrava: akciová společnost Vítkovice, 2003, s. 173-176

4.3. Prohlášení Dolní oblasti Vítkovic za kulturní památku a národní kulturní památku

K prohlášení Dolní oblasti Vítkovic za kulturní památku, přesněji části areálu koksovny a vysokých pecí Vítkovice jako technicko – urbanistického celku, došlo v roce 2000 rozhodnutím MK pod č. j. 4736/1997.⁸¹ Následně došlo k prohlášení areálu dolu Hlubina za kulturní památku, a to ve třech etapách:

1. prohlášením Ministerstva kultury ČR ze dne 22. 10. 1993, č. j. 9712/93, ve formě vyhlášky
2. rozhodnutím Ministerstva kultury ČR ze dne 10. 4. 2000, č. j. 4.736/1997, ve formě vyhlášky
3. rozhodnutím Ministerstva kultury ČR ze dne 19. 5. 2008, č. j. 1903/2005, které nabylo právní moci dne 17. 6. 2008, ve formě vyhlášky.⁸²

Důl Hlubina a vysoké pece a koksovny Vítkovických železáren byly v roce 2002 prohlášeny za národní kulturní památku nařízením vlády č. 337/2002 Sb. ze dne 19. června 2002, o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky. V tomto nařízení je uvedeno v § 1 odst. 1 písm. e) „za národní kulturní památky se prohlašují tyto kulturní památky: v Moravskoslezském kraji Důl Hlubina a vysoké pece a koksovna Vítkovických železáren.“ Nařízení vlády nabylo účinnosti 1. srpna 2002.⁸³

V roce 2005 bylo toto nařízení změněno nařízením vlády č. 422/2005 Sb. ze dne 29. září 2005 o prohlášení Horského hotelu a televizního vysílače Ještěd u Liberce a některých movitých kulturních památek za národní kulturní památky a o změně některých dalších předpisů. Toto nařízení nabylo účinnosti dnem 1. ledna 2006. V roce 2014 došlo k poslední změně nařízením vlády č. 94/2014 Sb. ze dne 12. května 2014, kterým se mění nařízení vlády č. 337/2002 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 422/2005 Sb. Nařízení nabylo účinnosti dnem 27. května 2014.⁸⁴

---

⁸¹ MICHÁLEK, Jirí, SVĚTLÍK, Jan. *Vítkovice- pohled z druhé strany*. Zprávy památkové péče. Časopis státní památkové péče, 2012, roč. 72, č. 1, s. 40

⁸² Viz. příloha č. 1

⁸³ Nařízení vlády č. 337/2002 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky.

⁸⁴ Viz. příloha č. 1

4.4. Dolní oblast Vítkovic jako součást Evropského kulturního dědictví

V letech 2004 až 2008 probíhala jednání o přípravě návrhů nového využití Dolní oblasti Vítkovic. Jednalo se o vytvoření koncepce Vítkovického industriálního parku podle architektky Heleny Zemánkové nebo Parku pro veřejnost a budoucnost podle společnosti Agiplan Integrale Bauplanung, či koncepce samotné společnosti Vítkovic v podobě prohlídkové trasy technologického výrobního toku.⁸⁵ Poté následoval výběr optimálního řešení.

Na základě těchto koncepcí a provedených analýz požádaly Vítkovice v roce 2005 o financování projektu „Komplexní obnova a restaurování národní kulturní památky“ z Norských fondů, která však byla následně zamítnuta.

O rok později byla předložena žádost na financování projektu „Příprava území po ukončené hutní prvovýrobě společnosti Vítkovice, a.s. na zřízení Vítkovického industriálního parku“ mezirezortní komisi Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva financí a Ministerstva životního prostředí. Komise tento projekt schválila a doporučila k realizaci.⁸⁶

Na základě zamítnuté žádosti o financování projektu z Norských fondů a postoji regionálních subjektů památkové péče k obnově NKP požádaly Vítkovice v roce 2008 ministra kultury Václava Jedličku o zúžení rozsahu NKP na objekty a technologická zařízení demonstrující výrobní proces a odůvodnily její životaschopnost. Při návštěvě Ostravy se ministr seznámil s detaily projektu a rozhodl v jeho prospěch. Zároveň předal Vítkovicím ocenění Evropské kulturní dědictví (European Heritage Label) za realizaci Nových Vítkovic a zdůraznil, že Ostravu považuje v rámci České republiky za město industriálního dědictví. Znamka Evropského kulturního dědictví byla považována za ocenění ke 180. výročí založení Vítkovických železáren.⁸⁷

Statut památky Evropského kulturního dědictví bohužel nebyl v roce 2014 obhájen, a to z důvodu, že neprokazuje požadovanou úroveň v rámci kritéria Evropského kulturního dědictví.⁸⁸

4.5. Proces ochrany Dolní oblasti Vítkovic

Proces ochrany Dolní oblasti Vítkovic ve formě technické obnovy tohoto areálu a změny účelu souvisí především s rekonstrukcí daných objektů, což představuje nejen záchranu významných industriálních památek, ale také uchování kulturního dědictví budoucím generacím. Obnova těchto památek vede k hospodářskému a sociálnímu růstu regionů.

---

⁸⁵ PAVLIŇÁK, Petr. *Dolní Vítkovice dnes*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 2012, s. 32-34

⁸⁶ Tamtéž, s. 34

⁸⁷ PAVLIŇÁK, Petr. *Dolní Vítkovice dnes*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 2012, s. 35

⁸⁸ EUROPEAN HERITAGE LABEL. *Panel report*. S. 33. [online]. europa.eu [cit. 1. března 2017]. Dostupné na <<https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/library/ehl-2014-panel-report.pdf>>

Na základě těchto úprav a rekonstrukcí získaly tyto objekty reprezentativní, edukační, ekonomické a integrační funkce, čímž aktivně zapojily návštěvníky do využívání objektů a tímto je památkám zaručena životnost a další rozvoj lokality.⁸⁹

Proces obnovy NKP Vítkovice je v souladu s Národní kulturní politikou, což je plně vyjádřeno závaznými stanovisky a odbornými vyjádřeními útvarů památkové péče.⁹⁰

Mezi základní stanoviska orgánů státní památkové péče a odborná vyjádření NPÚ patří: závazné stanovisko KÚ Moravskoslezského kraje ve věci obnovy energetické ústředny č. VI. (č. j. MSK 139292/2007), závazné stanovisko KÚ Moravskoslezského kraje vydané ve věci zamýšlené rekonverze plynojemu (č. j. MSK 90022/2010), závazné stanovisko KÚ Moravskoslezského kraje ve věci reaktivace vysoké pece č. 1 (č. j. MSK 133519/2010), závazné stanovisko KÚ Moravskoslezského kraje ve věci stanoviska k návrhu na obnovu energetické ústředny č. VI: změna stavby před dokončením (č. j. MSK 163882/2010) a odborné vyjádření NPÚ (tato vyjádření se stala podkladem pro závazná stanoviska KÚ Moravskoslezského kraje).⁹¹

Pro tento areál bylo také v roce 1995 vyhlášeno rozhodnutím odboru kultury Magistrátu města Ostravy ochranné památkové pásmo⁹² a v roce 2001 byl areál Dolní oblasti Vítkovic zařazen na indikativní seznam kulturních památek České republiky pro nominaci na zápis na světovou listinu kulturního dědictví UNESCO.⁹³ Důležitým je nepochybně i rok 2003, ve kterém došlo k prohlášení Vítkovic za MPZ, a to vyhláškou č. 108 ze dne 1. dubna 2003, o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu. Tato vyhláška byla vydána MK po projednání s příslušnými KÚ a nabyla účinnosti 1. září 2003.⁹⁴

---

⁸⁹ ŠÚSTKOVÁ, Hana. *Metodika- kronika projektu: Zpřístupnění a nové využití NKP Vítkovice*. Ostrava: Zájmové sdružení právnických osob Dolní oblast Vítkovice, 2012, s. 33

⁹⁰ ŠÚSTKOVÁ, Hana. *Metodika- kronika projektu: Zpřístupnění a nové využití NKP Vítkovice*. Ostrava: Zájmové sdružení právnických osob Dolní oblast Vítkovice, 2012, s. 34

⁹¹ Tamtéž, s. 35

⁹² ŠÚSTKOVÁ, Hana. *Metodika- kronika projektu: Zpřístupnění a nové využití NKP Vítkovice*. Ostrava: Zájmové sdružení právnických osob Dolní oblast Vítkovice, 2012,

⁹³ UNESCO. *The Industrial Complexes at Ostrava* [online]. unesco.org [cit. 1. března 2017]. Dostupné na <<http://whc.unesco.org/en/tentativelists/1560/>>

⁹⁴ Vyhláška Ministerstva kultury č. 108/2003 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu.

4.6. Současná podoba Dolní oblasti Vítkovic

Pro Dolní oblast Vítkovic byl zlomový rok 2009, ve kterém Rada Moravskoslezského kraje schválila zařazení projektu „Zpřístupnění a nové využití NKP Vítkovice“ na seznam projektů MK. Výsledkem všech jednání bylo přidělení dotace ve výši 500 milionů korun na tento projekt.⁹⁵

V rámci projektu „Zpřístupnění a nové využití NKP Vítkovice“ bylo hlavním cílem reaktivace hlavních částí této památky, jejich zpřístupnění veřejnosti a následné využití potenciálu pro edukativní a kulturně společenské aktivity.

V roce 2012 byla dokončena první část projektu a byly zpřístupněny tři základní objekty národní kulturní památky: vysoká pec číslo 1, plynojem a budova VI. energetické ústředny.⁹⁶

Vysoká pec fungovala až do roku 1998 a následně byla v letech 2011 – 2012 upravena na interaktivní naučnou a vyhlídkovou trasu s vyhlídkovou věží.⁹⁷

Plynojem ukončil svoji činnost také v roce 1998 a v roce 2010 začaly přípravné práce na rekonstrukci budovy podle plánů architekta Josefa Pleskota. Zvon plynojemu byl vyzvednut a do vzniklého prostoru byla umístěna vestavba zahrnující konferenční sály, foyer, šatnu, galerii a velkokapacitní sál až pro 1500 návštěvníků.⁹⁸ Multifunkční hala, která dostala jméno Gong, byla slavnostně otevřena 1. května 2012. Jejího křtu se účastnil sám Jan Světlík (generální ředitel firmy Vítkovice Holding, a.s.) a zpěvák Jarek Nohavica.⁹⁹

Ze VI. energetické ústředny fungující jako prostor pro plynová dmychadla byl podle návrhů Heleny a Václava Zemánkových a Zdeňka Fránka vybudován Malý svět techniky U6, což je interaktivní expozice navazující na technické tradice regionu. Expozice byla otevřena na podzim roku 2012. V tomto objektu je výukový prostor, tři učebny a jeden velký výukový sál.¹⁰⁰

Od 26. září 2014 je v Dolních Vítkovicích v provozu Velký svět techniky. V něm lze najít čtyři stálé expozice: dětský svět, svět civilizace, svět vědy a objevů a svět přírody. Jsou zde také učebny, laboratoře, díly, 3D kino. Otevřením Velkého světa techniky byla ukončena druhá etapa projektu revitalizace Dolních Vítkovic¹⁰¹

---

⁹⁵ PAVLIŇÁK, Petr. *Dolní Vítkovice dnes*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 2012, s. 36

⁹⁶ PAVLIŇÁK, Petr. *Dolní Vítkovice dnes*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 2012, s. 36

⁹⁷ Tamtéž, s. 49

⁹⁸ PAVLIŇÁK, Petr. *Dolní Vítkovice dnes*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 2012, s. 60

⁹⁹ Tamtéž, s. 123

¹⁰⁰ DOV. Dolní oblast Vítkovic [online]. dolnivitkovice.cz [cit. 6. února 2017].

Dostupné na <<http://www.dolnivitkovice.cz/>>

¹⁰¹ MALCHÁREK, Jakub. Velký svět techniky má za sebou první den ostrého provozu [online]. moravskoslezsky.denik.cz, 26. 9. 2014, [cit. 6. února 2017]. Dostupné na <http://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/velky-svet-techniky-dnes-otevira-nejvetsi-udalost-roku-v-nasem-kraji-je-tady-201.html>

4.7. Kulturní akce konané v Dolní oblasti Vítkovic

V Dolní oblasti Vítkovic se v průběhu roku koná velké množství různých kulturních akcí a to i přesto, že se jedná o NKP. Mezi takové akce patří například: Colours of Ostrava, Beats for Love, Majáles a dále koncerty, divadelní představení, filmové projekce a další akce.

Zmíním - li festival **Colours of Ostrava**, jedná se o multižánrový festival, který se od roku 2002 koná každoročně v Ostravě a od roku 2012 v samotné Dolní oblasti Vítkovic. Každoročně se tohoto festivalu účastní celá řada známých muzikantů a hudebních skupin, což se odráží i na návštěvnosti, která se rok od roku zvyšuje.

Mezi nejznámější osobnosti beze sporu patřily: Rudimental (rok 2015), John Newman (rok 2014), The Cranberries (rok 2009) či Alanis Morissette (rok 2012). Tento festival je významný také tím, že se v roce 2005 a 2006 stal držitelem ceny Anděl za hudební událost roku.¹⁰²

Dalším festivalem konaným v Dolní oblasti Vítkovic je **Beats for Love**, což je festival taneční hudby pořádaný od roku 2013, který patří k nejvýznačnějším událostem v Evropě. Na tuto akci se sjíždí milovníci tance nejen z České republiky, ale také ze zahraničí.¹⁰³

Majáles Ostrava je největší studentskou akcí v Moravskoslezském kraji, kterou připravují studenti ze Stavovské unie studentů v Ostravě. Tento festival je oslavou příchodu jara a krásy studentských let. Mezi každoroční tradice Májalesu patří průvod masek centrem města a bohatý doprovodný program.¹⁰⁴

Mezi další akce pořádané v Dolní oblasti Vítkovic patří City Cross Sprint (běžkařský závod konaný okolo auly Gong), svatební veletrh, festival činoherního a alternativního divadla Dream Factory a spousta dalších zajímavých událostí.¹⁰⁵

---

¹⁰² COLOURS. *Colours of Ostrava* [online]. colours.cz, [cit. 7. února 2017]. Dostupné na <<https://www.colours.cz/>>

¹⁰³ B4L. *Beats for Love* [online]. b4l.cz [cit. 7. února 2017]. Dostupné na <<http://www.b4l.cz/cs/>>

¹⁰⁴ MAJÁLES. *Majáles Ostrava* [online]. majalesostrava.cz, [cit. 7. února 2017]. Dostupné na <<http://www.majalesostrava.cz/>>

¹⁰⁵ PAVLIŇÁK, Petr. *Dolní Vítkovice dnes*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 2012, s. 98

5. Průzkum povědomí občanů o kulturních památkách na území statutárního města Ostrava

5.1 Průzkum a zpracování výsledků

Ve dnech 20. 2. – 28. 2. 2017 jsem provedla průzkum na území statutárního města Ostrava týkající se povědomí občanů o kulturních památkách. Vzhledem k tomu, že je bakalářská práce zaměřena na Dolní oblast Vítkovic, hlavním cílem průzkumu bylo zjistit, zda občané vědí, že tato památka byla prohlášena za NKP. Důvodem byla především skutečnost, že v poslední době se o tomto objektu hojně hovoří a stal se cílem návštěvy mnoha osob.

Celkově jsem vyhodnotila 40 dotazníků.¹⁰⁶ Část otázek byla obecného charakteru zaměřená na věk, pohlaví, bydliště, dosažené vzdělání a zaměstnání dotazovaných. Snažila jsem se vytvořit různorodou skupinu dotazovaných. Průměrná délka vyplňování dotazníků byla 5 minut.

První otázka týkající se pohlaví dopadla následovně: ze 40 dotazovaných bylo 22 mužů (55 %) a 18 žen (45 %). Dle informací Českého statistického úřadu za rok 2015 žilo na území města Ostravy 594 412 mužů a 618 899 žen.¹⁰⁷ Dotazník však vyplnilo více mužů než žen, což tedy objektivně neodpovídá demografickému vývoji obyvatelstva na území města Ostravy.

Další informací, které mě zajímala, byla věková struktura dotazovaných. Ze 40 dotazovaných bylo:

- 6 dotazovaných mladších 18 let
- 10 dotazovaných 18 až 26 let
- 14 dotazovaných 26 až 65 let
- 10 dotazovaných starších 65 let.

Zde jsem chtěla vytvořit věkově různorodou skupinu, a s tímto cílem jsem je také oslovovala. Zajímali mě mladí lidé do 18 let z toho důvodu, že studují a následující informace by jim neměly být cizí. Věková skupina 18 až 26 let jsou lidé, kteří by se mohli aktivně účastnit akcí pořádaných v Dolní oblasti Vítkovic. U skupiny 26 až 65 jsem předpokládala, stejně jako u skupiny nad 65 let, povědomí o kulturních památkách z hlediska vědomostí nabytých během svého života. I v této části dotazníku se mi podařilo sestavit vhodnou skupinu dotazovaných.

---

¹⁰⁶ Viz. příloha č. 2

¹⁰⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Obyvatelstvo* [online]. czso.cz, [cit. 13. března 2017]. Dostupné na <<https://www.czso.cz/csu/xt/obyvatelstvo-xt>>

Český statistický úřad dělí obyvatelstvo do těchto věkových skupin: mladší 15 let, skupina 15 až 64 let, a nad 64 let.¹⁰⁸ Vzhledem k tomu, že jsem si v dotazníku vytvořila jiné rozložení věkových skupin, nebylo by porovnání s výsledky statistického úřadu relevantní.

Ve třetí otázce jsem se zaměřila na zaměstnání dotazovaných s tímto výsledkem:

- 12 dotazovaných bylo studujících (30 %)
- 16 dotazovaných bylo pracujících (40 %)
- 0 dotazovaných bylo nezaměstnaných (0 %)
- 12 dotazovaných bylo v důchodovém věku (30 %)

Tady bylo opět mým cílem vytvořit různorodou skupinu dotazovaných, protože volnočasové aktivity se u těchto skupin určitě liší. Jiné zájmy mají studující a jiné lidé v důchodovém věku. U pracujících jsem předpokládala, že nejen ve volném čase, ale také co se týče pracovních aktivit, by jim mohla být Dolní oblast Vítkovic známa. I odpovědi na tuto otázku splnily mé očekávání.

Přesto, že v roce 2015 byla míra nezaměstnanosti na území města Ostravy 8,1 %¹⁰⁹, já jsem ze 40 dotazovaných neměla žádnou osobu nezaměstnanou.

Čtvrtá otázka se týkala nejvyššího dosaženého vzdělání dotazovaných:

- 24 dotazovaných: středoškolské s maturitou (60 %)
- 12 dotazovaných: vysokoškolské (30 %)
- 4 dotazovaní: vyučení (10 %)
- 0 dotazovaných: vyšší odborné vzdělání (0 %)

V této otázce bylo mým cílem zjistit, zda vůbec a jak moc se liší vědomost podle dosaženého vzdělání. Chtěla jsem získat alespoň přibližně rovnoměrné zastoupení jednotlivých skupin dle dosaženého vzdělání. Vzhledem k tomu, že jsem nemohla výběr předem ovlivnit, chybí mi zde větší počet dotazovaných, kteří jsou vyučení, popřípadě s vyšším odborným vzděláním. Dle statistického úřadu za rok 2015 bylo středoškoláků 63,86 % a vysokoškoláků 36,14 %. Podle mého dotazníku počet středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných lidí odpovídá procentuálně výsledkům statistického úřadu.¹¹⁰

---

¹⁰⁸ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Věková struktura* [online]. czso.cz, [cit. 13. března 2017]. Dostupné na <<https://www.czso.cz/staticke/animgraf/cz080/index.html?lang=cz>>

¹⁰⁹ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zaměstnanost, nezaměstnanost* [online]. czso.cz, [cit. 13. března 2017]. Dostupné na <<https://www.czso.cz/csu/xt/zamestnanost-xt>>

¹¹⁰ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vzdělávání* [online]. czso.cz, [cit. 13. března 2017]. Dostupné na <<https://www.czso.cz/csu/xt/vzdelavani-xt>>

V páté otázce mě zajímal trvalý pobyt dotazovaných. Všechny 40 dotazovaných má trvalý pobyt v okrese Ostrava. Zde jsem předpokládala, že dotazovaní budou mít trvalý pobyt na území Ostravy a proto by mohli mít povědomí o existenci NKP Dolní oblast Vítkovic. I když u studentů jsem očekávala, že zde mohou mít jen přechodný pobyt, protože Ostrava je studentské město.

Od šesté otázky jsem se zaměřila na problematiku kulturních památek, zda a jaký význam mají pro dotazované. V šesté otázce mě zajímalo, zda dotazovaní navštěvují kulturní památky:

- Pro 10 dotazovaných je to hobby (25 %)
- Pro 24 dotazovaných je to občasná aktivita (60 %)
- Pro 6 dotazovaných je to nezajímavé (15 %)

Vzhledem k následujícím otázkám jsem chtěla vědět, jestli vůbec má veřejnost zájem o návštěvnost kulturních památek. Zjistila jsem, že největší počet dotazovaných občas kulturní památky navštěvuje, méně dotazovaných se o kulturní památky zajímá hlouběji, a pouze pro malé procento dotazovaných je tato aktivita nezajímavá. U této otázky jsem ani neočekávala, že pro všechny zúčastněné by mohly být kulturní památky zajímavé, proto mě překvapilo, že 85 % dotazovaných kulturní památky navštěvuje.

V sedmé otázce jsem zjišťovala návštěvnost nejznámějších regionálních objektů a památek s následujícím výsledkem:

- Galerie výtvarného umění: Dům umění (22,2 %)
- Halda Ema (15 %)
- Hornické muzeum Lanek Park (27,5 %)
- Nábřeží řeky Ostravice (22,5 %)
- Důl Michal (5 %)
- Dolní oblast Vítkovic (35 %)
- Slezskoostravský hrad (32,5 %)
- Stodolní ulice (32,5 %)
- Vyhlídková věž Nové radnice (27,5 %)
- Ostravská ZOO (45 %)

Cílem bylo zjistit, v jaké míře a které památky a objekty Ostravska jsou nejčastěji navštěvovány. Zde jsem vycházela z nejnavštěvovanějších objektů zveřejněných na oficiálních stránkách Statutárního města Ostrava.¹¹¹

Předpokládala jsem, že nejnavštěvovanějšími místy bude Ostravská zoologická zahrada, Slezskoostravský hrad a Stodolní ulice, ale překvapila mě vysoká návštěvnost Dolní oblasti Vítkovic. Z toho vyplývá, že i památky technického charakteru jsou pro obyvatele Ostravska velmi atraktivní.

V osmé otázce jsem se zaměřila na návštěvnost Dolní oblasti Vítkovic. Kromě tří dotazovaných, kteří ji nenavštívili nikdy, mi vyšlo, že zbytek dotazovaných navštívil některou z částí této Národní kulturní památky:

- Multifunkční hala Gong nebo její galerie (13,5 %)
- U6: Malý svět techniky (13,5 %)
- Lanek Park (24,32 %)
- Velký svět techniky (18,92 %)
- Důl Hlubina (8,11 %)
- Vysoké pece a koksovna Vítkovických železáren (27 %)

Pro zajímavost 10 dotazovaných navštívilo 3 a více částí této Národní kulturní památky, což činí 27 % dotazovaných. V této otázce jsem navázala na předchozí otázku, kdy jsem se zaměřila pouze na Dolní oblast Vítkovic. Dle předpokladů je návštěvnost těchto částí Dolní oblasti Vítkovic velmi vysoká a největší zájem je o vysoké pece a koksovnu Vítkovických železáren, které donedávna bývaly v provozu a pro spoustu lidí je tak zajímavé podívat do míst, kde probíhal výrobní proces.

Devátou otázku jsem pokládala s cílem zjistit, zda je známo, že Dolní oblast Vítkovic byla prohlášena národní kulturní památkou:

- 24 dotazovaných odpovědělo kladně (60 %)
- 16 dotazovaných odpovědělo záporně (40 %)

Vzhledem k tomu, že Ostrava byla významným hornickým městem, zajímalo mě, jestli je v povědomí lidí skutečnost, že máme na Ostravsku takto významnou národní kulturní památku. Věděla jsem, že Dolní oblast Vítkovic lidé znají, ale očekávala jsem, že více lidí bude vědět, že byla prohlášena za NKP. Znamená to, že tuhle informaci je třeba šířit do povědomí lidí intenzivněji.

---

¹¹¹ STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA. Top 10 [online]. ostravainfo.cz, [cit. 13. Března 2017]. Dostupné na <<https://www.ostravainfo.cz/cz/objevuj-ostravu/top-10/>>

V desáté otázce jsem se chtěla dozvědět, zda dotazovaní vědí, které orgány vykonávají správu kulturních památek:

- 6 dotazovaných odpovědělo kladně (15 %)
- 34 dotazovaných odpovědělo záporně (85 %)

Z dotazovaných, kteří odpověděli kladně, shodně uvedlo Ministerstvo kultury jako orgán vykonávající správu kulturních památek. Tento výsledek jsem očekávala, nemyslela jsem si, že lidé budou vědět, které orgány spravují kulturní památky. Překvapilo mě, že z 6 dotazovaných odpovídajících kladně uvedlo, že kromě Ministerstva kultury spravuje kulturní památky UNESCO.

Poslední otázka měla za cíl zjistit, jestli dotazovaní znají v našem regionu i další památky, které byly prohlášeny za národní kulturní památku:

- 12 dotazovaných bylo schopno vyjmenovat další národní kulturní památky (30 %)
- 28 dotazovaných neznalo žádnou (70 %)

Nejčastěji dotazovaní zmínili Důl Michal a Městská jatka, která sice nejsou národní kulturní památkou, ale jejichž areál je památkově chráněn. Očekávala jsem vyšší znalost kulturních památek, ale vzhledem k tomu, jak se na Ostravsku donedávna žilo, tak mě potěšilo, že aspoň část dotazovaných byla schopna vyjmenovat objekty, které stojí za pozornost, byť Městská jatka nejsou NKP.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zkoumání, jaký vztah má veřejnost ke kulturním památkám a zda je všeobecně známo, že Dolní oblast Vítkovic je také národní kulturní památkou.

Bakalářská práce byla rozdělena do 5 kapitol. V první kapitole jsem vymezila základní pojmy, kterými jsou kulturní památka, národní kulturní památka, prohlášení věci za kulturní památku a prohlášení věci za národní kulturní památku. Při vymezení těchto pojmů jsem vycházela především ze zákona o státní památkové péči č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Následující kapitola se zabývala organizací veřejné správy v oblasti památkové péče a ochrany kulturních památek, ve které jsem se snažila vymezit klíčové orgány státní památkové péče, mezi které patří Ministerstvo kultury, krajské úřady, obecní úřady obce s rozšířenou působností a magistráty. V této kapitole jsem se také věnovala výkonu státní správy na úseku ochrany kulturních památek, kterou vykonávají celní úřady, komise státní památkové péče a pověřené fyzické osoby. Klíčovým zdrojem pro tuto kapitolu byl zákon o státní památkové péči, komentář od autorů Varhaník Jiří, Malý Stanislav, ale také kniha Správní právo – zvláštní část, Sládeček Vladimír a Pouperová Olga, a to kapitola napsaná JUDr. Filipem Dienstbierem.

Třetí kapitola se zabývala kulturními památkami na území statutárního města Ostrava, ale nedílnou součástí byl také stručný popis historie Moravskoslezského kraje. V rámci této kapitoly jsem se pak blíže zaměřila na významné památky města Ostravy, mezi které patří Důl Michal, Památník Rudé armády a národní přírodní památka Landek. Zde jsem vycházela především z internetových zdrojů a oficiálních stránek Národního památkového ústavu.

Stěžejní částí mé bakalářské práce byla kapitola čtvrtá, zabývající se národní kulturní památkou Dolní oblast Vítkovic. Zde jsem se zabývala historií této národní kulturní památky, prohlášením za kulturní památku a následně prohlášením za národní kulturní památku, ale také aspekty ochrany této památky. V rámci této problematiky se pro mě staly klíčovým zdrojem návštěvy a rozhovory s pracovníky Národního památkového ústavu - územní odborné pracoviště v Ostravě, včetně emailové korespondence. K dispozici jsem měla také řadu monografií zaměřených přímo na areál Dolní oblasti Vítkovic.

Závěrečná kapitola byla zaměřena na průzkum povědomí občanů o kulturních památkách na území Statutárního města Ostrava.

Průzkum probíhal pomocí dotazníkového šetření, kdy byly tištěné dotazníky rozmístěny na území statutárního města Ostrava. K vyhodnocení výzkumu bylo použito 40 kompletních různorodých dotazníků, které obsahovaly údaje týkající se pohlaví, věku, vzdělání, trvalého pobytu a následně informace související s národními kulturními památkami a kulturními památkami v Ostravě. Jednotlivé otázky byly koncipovány tak, aby výsledná podoba dotazníku umožnila zkoumat cíle, které byly pro tuto bakalářskou práci definovány.

Po vyhodnocení dotazníkového šetření bylo zjištěno, že skutečnost, že je Dolní oblast Vítkovic národní kulturní památkou, není všeobecně rozšířena. Přestože dotazovaná veřejnost běžně navštěvuje jednotlivé části Dolní oblasti Vítkovic, dosud se ve větší míře nesečkala s označením areálu jako národní kulturní památka. Bylo proto překvapivé, že alespoň některou z částí Dolní oblasti Vítkovic navštívili téměř všichni respondenti, a přesto si tohoto faktu nebyli vědomi. Tato zjištěná skutečnost by mohla být napravena například tak, že by se označení „Dolní oblast Vítkovic – národní kulturní památka“ začalo používat na propagačních materiálech a na pozvánkách ke sportovním a kulturním událostem v daleko širším měřítku.

Respondenti dle svých odpovědí nejčastěji navštěvují Ostravskou zoologickou zahradu, Dolní oblast Vítkovic je dle dotazníků hned druhou nejnavštěvovanější ostravskou památkou. Přestože je v Ostravě celá řada starších kulturně – historických památek a přesto, že veřejnost zřejmě neví o statusu národní kulturní památka, areál Dolní oblasti Vítkovic navštěvují často z nejrůznějších důvodů. Jak je v této bakalářské práci již zmíněno, Dolní oblast Vítkovic patří mezi oblíbená místa pro konání koncertů, festivalů, výstav, sportovních klání a dalších událostí. Slouží tedy jako místo pro setkávání lidí různých věkových kategorií i zájmů. Vztah veřejnosti a národní kulturní památka Dolní oblast Vítkovic může být vyhodnocen jako velmi kladný, jelikož areál slouží lidem a lidé jej často navštěvují.

Přestože je Dolní oblast Vítkovic národní kulturní památkou technického charakteru, mezi obyvateli Ostravy i mezi turisty v Ostravě patří mezi nejoblíbenější. Technický ráz Ostravy jako průmyslového města se odráží i v zájmu obyvatel o navštěvování kulturních památek průmyslové povahy. Je tedy zřejmé, že péče o památky technického charakteru není zbytečnou investicí a je možno využít tyto objekty velmi smysluplně k jinému účelu, než k němuž byly původně určeny. Zůstávají hodnotným dědictvím, které nám bylo zanecháno generacemi našich předků, vytvářejí neopakovatelný a unikátní ráz města a pomáhají tak přetvářet průmyslové město v centrum kultury a vzdělání lákající návštěvníky z jiných koutů země naší i zemí cizích.

Seznam použité literatury

Monografie:

- HEROUT, Jaroslav. *Jak poznávat kulturní památky*. Praha: Mladá fronta, 1986. 336 s.
- JURNÍKOVÁ, Jana a kol. *Správní právo. Zvláštní část. Studijní text pro bakaláře*. 1. vyd. Brno: MU, 2013. 281 s.
- MACHOTKOVÁ, Jana. *Společnost Vítkovice v dokumentech 1828-2003*. 1. vyd. Ostrava: akciová společnost Vítkovice, 2003. 182 s
- MATĚJ, Miloš, KORBELÁŘOVÁ, Irena, LEVÁ, Pavla. *Nové Vítkovice 1876-1914*. 1. vyd. Ostrava: Památkový ústav v Ostravě, 1992. 55 s.
- MATĚJ, Miloš, KORBELÁŘOVÁ, Irena, TEJZR, Ludvík. *Kulturní dědictví Vítkovických železáren*. Ostrava: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě, 2014. 235 s.
- MATĚJČEK, Jiří, VYTISKA, Josef. *Vítkovice- železářny a strojířny Klementa Gottwalda*. Praha: ROH, 1978. 391 s.
- MAZÁČ, Josef. *Technické kulturní památky*. 1. Vyd. Ostrava: VŠB- Technická univerzita Ostrava, 2003. 166 s.
- PAVLIŇÁK, Petr. *Dolní Vítkovice dnes*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 2012. 148 s.
- POLÁŠEK, Miloš, POLÁŠEK, Radim, MACHOTKOVÁ, Jana. *Vítkovice Industria: Vítkovické vysoké pece 1836-2007*. Ostrava: EN FACE, 2007. 120 s.
- SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kolektiv: *Správní právo- zvláštní část*. 2. vydání. Praha: Leges, 2014. 496 s.
- ŠÚSTKOVÁ, Hana. *Metodika- kronika projektu: Zpřístupnění a nové využití NKP Vítkovice*. Ostrava: Zájmové sdružení právnických osob Dolní oblast Vítkovice, 2012, 96 s.

Právní předpisy:

Nařízení vlády č. 262/1995 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky

Nařízení vlády č. 337/2002 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky

Vyhláška Ministerstva kultury č. 108/2003 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu

Zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Komentáře:

VARHANÍK, Jiří, MALÝ, Stanislav. *Zákon o státní památkové péči. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 1196 s.

ZÍDEK, Martin, KLUSONĚ, Jiří. *Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem*. 1. vyd. Praha: ABF ARCH, 2005. 248 s.

Odborný časopis:

MICHÁLEK, Jiří, SVĚTLÍK, Jan. *Vůtkovice- pohled z druhé strany*. Zprávy památkové péče. Časopis státní památkové péče, 2012, roč. 72, č. 1, s. 40.

Internetové stránky:

B4L. *Beats for Love* [online]. b4l.cz [cit. 7. února 2017]. Dostupné na <<http://www.b4l.cz/cs/>>.

COLOURS. *Colours of Ostrava* [online]. colours.cz, [cit. 7. února 2017]. Dostupné na <<https://www.colours.cz/>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Obyvatelstvo* [online]. czso.cz, [cit. 13. března 2017]. Dostupné na <<https://www.czso.cz/csu/xt/obyvatelstvo-xt>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Věková struktura* [online]. czso.cz, [cit. 13. března 2017]. Dostupné na <<https://www.czso.cz/staticke/animgraf/cz080/index.html?lang=cz>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vzdělávání* [online]. czso.cz, [cit. 13. března 2017]. Dostupné na <<https://www.czso.cz/csu/xt/vzdelavani-xt>>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zaměstnanost, nezaměstnanost* [online]. czso.cz, [cit. 13. března 2017]. Dostupné na <<https://www.czso.cz/csu/xt/zamestnanost-xt>>.

ČT24. *Železné město Vítkovice se stalo památkou evropského dědictví* [online]. ceskatelevize.cz, 2. 12. 2008, [cit. 1. února 2017]. Dostupné na <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1431698-zelezne-mesto-vitkovice-se-stalo-pamatkou-evropskeho-dedictvi>>.

DOV. *Dolní oblast Vítkovic* [online]. dolnivitkovice.cz, [cit. 6. února 2017]. Dostupné na <<http://www.dolnivitkovice.cz/>>.

EUROPEAN HARITAGE LABEL. *Panel report*. S. 33. [online]. europa.eu [cit. 1. března 2017]. Dostupné na <<https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/library/ehl-2014-panel-report.pdf>>.

KOCIERZOVÁ, Lenka a spol. *Historie Vítkovic* [online]. vitkovice.ostrava.cz, 28. 11. 2011, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <<https://vitkovice.ostrava.cz/cs/o-vitkovicich/hitorie>>.

MAJÁLES. *Majáles Ostrava* [online]. majalesostrava.cz, [cit. 7. února 2017]. Dostupné na <<http://www.majalesostrava.cz/>>.

MALCHÁREK, Jakub. *Velký svět techniky má za sebou první den ostrého provozu* [online]. moravskoslezsky.denik.cz, 26. 9. 2014, [cit. 6. února 2017]. Dostupné na <http://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/velky-svet-techniky-dnes-otevira-nejvetsi-udalost-roku-v-nasem-kraji-je-tady-201.html>.

MIHOLA, Jiří. *Národní kulturní památky České republiky 1962-2010* [online]. muni.cz, [cit. 10. března 2017]. Dostupné na <https://is.muni.cz/el/1441/podzim2015/De2BP_UDSD/NARODNI_KULTURNI_PAMATKY_CR_1962-2010_-_pro_posluchace_U3V.pdf>.

MKCR. *Činnost památkové inspekce* [online]. mkcr.cz, [cit. 29. ledna 2017]. Dostupné na <<https://www.mkcr.cz/cinnost-pamatkove-inspekce-247.html>>.

MSK. *Důl Michal v Ostravě* [online]. msk.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na <<http://www.msk.cz/cz/kultura/narodni-kulturni-pamatky-42045/>>.

MSK. *Organizační struktura úřadu* [online]. msk.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na <http://www.msk.cz/verejna_sprava/urad.html>.

MSK. *Památník rudé armády v Ostravě* [online.], msk.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na <<http://www.msk.cz/cz/kultura/narodni-kulturni-pamatky-42045/>>.

NEZNÁMÝ. *Historie Poruby* [online]. poruba.ostrava.cz, 19. 9. 2011, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <<https://poruba.ostrava.cz/cs/o-porube/historie>>.

NEZNÁMÝ. *O Moravskoslezském kraji* [online].moravskoslezsko.cz, [cit. 22. ledna 2017]. Dostupné na <<http://www.moravskoslezsko.realitygo.cz/moravskoslezsky-kraj>>.

NEZNÁMÝ. *Památky a zajímavosti Ostrava* [online]. místopisy. cz, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <<https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/9130/ostlava/pamatky-turistika/>>.

NEZNÁMÝ. *Užitečné informace o regionu, historie* [online]. severnimorava.travel, [cit. 17. ledna 2017]. Dostupné na <<http://severnimorava.travel/uzitecne-info/o-regionu/historie>>.

NPÚ. *Důl Michal* [online]. dul-michal.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na <<https://www.dul-michal.cz/cs/o-dole/historie>>.

NPÚ. *Národní kulturní památky* [online]. npu.cz, [cit. 10. března 2017]. Dostupné na <<https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/narodni-kulturni-pamatky>>.

OCHRANA PŘÍRODY ČR. *Národní přírodní památka Lanek* [online]. ochranaprirody.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na <<http://www.ochranaprirody.cz/lokality/?idlokality=207>>.

OSTRAVA. *Organizační řád magistrátu* [online]. ostrava.cz, [cit. 11. března 2017]. Dostupné na <<https://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/organizacni-rad-magistratu>>.

PAMÁTKOVÝ KATALOG. *Zámek Poruba* [online]. pamatkovykatalog.cz, [cit. 11. Března 2017]. Dostupné na <<http://pamatkovykatalog.cz/?legalState=147778&page=1783&action=legalState&presenter=LegalStatesResults>>.

STATUTÁRNÍ MĚSTO OSTRAVA. *Top 10* [online]. ostravainfo.cz, [cit. 13. Března 2017]. Dostupné na <<https://www.ostravainfo.cz/cz/objevuj-ostlavu/top-10/>>.

UNESCO. *The Industrial Complexes at Ostrava* [online]. unesco.org [cit. 1. března 2017]. Dostupné na <<http://whc.unesco.org/en/tentativelists/1560/>>.

Jiné:

Emailová korespondence s pracovníky Národního památkového ústavu, územní odborné pracoviště v Ostravě.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje správě kulturních památek v Moravskoslezském kraji a je bližší zaměřená na Dolní oblast Vítkovic. Jedná se o národní technickou památku a v rámci bakalářské práce je tato část podrobněji zpracována.

Práce je rozdělená do 5 kapitol. První kapitola popisuje vymezení základních pojmů, kterými jsou kulturní památka, národní kulturní památka, prohlášení věci za kulturní památku a prohlášení věci za národní kulturní památku. V druhé kapitole je popsána organizace veřejné správy v oblasti památkové péče a ochrany kulturních památek. Následující kapitola je věnována kulturním památkám na území statutárního města Ostrava se stručným popisem historie Moravskoslezského kraje. Čtvrtá kapitola se zabývá národní kulturní památkou Dolní oblast Vítkovic. Závěrečná kapitola této bakalářské práce je zaměřená na průzkum povědomí občanů o kulturních památkách na území Statutárního města Ostrava.

Abstract

This bachelor thesis deals with administration of the Cultural monuments in the Moravian - Silesian Region. It is focused on the Lower Vitkovice Area. It is a national industrial monument and this part is further processed within the thesis.

The thesis is divided into 5 chapters. The first chapter describes basic definitions such as cultural monument, national cultural monument, declaration of thing as a cultural monument and declaration of thing as a national cultural monument. In the second chapter is the description of organization of public administration in the area of monument care and protection of cultural monuments. The following chapter is devoted to cultural monuments in the City of Ostrava with a brief description of the history of the Moravian – Silesian Region. The fourth chapter deals with national cultural monument the Lower Vitkovice Area. The final chapter of this bachelor thesis is focused on the awareness survey of cultural monuments in the City of Ostrava.

Klíčová slova

Kulturní památka, národní kulturní památka, prohlášení věci za kulturní památku, prohlášení věci národní kulturní památku, Dolní oblast Vítkovic.

Key words

Cultural monument, national cultural monument, declaration of thing as a cultural monument, declaration of thing as a national cultural monument, Lower Vitkovice Area.

Přílohy

Příloha č. 1

about:blank

Havlenová Pavla, Mgr. (havlenova.pavla@npu.cz)

DOV_evidence v USKP

17. 2. 2017, 10:51:00

Komu: ba.bastova@seznam.cz

Kopie: KoubováMarta

Dobrý den,

reaguji na Váš dotaz ohledně evidence Dolu Hlubina a vys. pecí a koksovny Vítkovických železáren v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky (ÚSKP).

Informace k prohlášení areálu DOV za národní kulturní památku:

Důl Hlubina a vysoké pece a koksovny Vítkovických železáren byly prohlášeny za národní kulturní památku nařízením vlády č. 337/2002 Sb. ze dne 19. 6. 2002 o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky. Toto nařízení nabylo účinnosti dnem 1. 8. 2002.

V r. 2005 bylo výše uvedené nařízení změněno *nařízením vlády č. 422/2005 Sb. ze dne 29. 9. 2005 o prohlášení Horského hotelu a televizního vysílače Ještěd u Liberce a některých movitých kulturních památek za národní kulturní památky a o změně některých dalších předpisů*. Toto nařízení nabylo účinnosti dnem 1. 1. 2006.

V r. 2014 došlo k poslední změně *nařízením vlády č. 94/2014 Sb. ze dne 12. 5. 2014, kterým se mění nařízení vlády č. 337/2002 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění nařízení vlády č. 422/2005 Sb.* Toto nařízení nabylo účinnosti dnem 27. 5. 2014.

Informace k prohlášení areálu vysokých pecí a koksovny Vítkovických železáren za kulturní památku:

- části areálu koksovny a vysokých pecí Vítkovice, a.s. byl prohlášen *rozhodnutím Ministerstva kultury ČR ze dne 10. 4. 2000, č.j. 4.736/1997*.

Informace k prohlášení areálu Dolu Hlubina za kulturní památku:

- části areálu prohlášeny ve třech etapách:

Prohlášením Ministerstva kultury ČR ze dne 22. 10. 1993, č.j. 9.712/93.

Rozhodnutím Ministerstva kultury ČR ze dne 10. 4. 2000, č.j. 4.736/1997, které nabylo účinnosti dnem doručení.

Rozhodnutím Ministerstva kultury ČR ze dne 19. 5. 2008. č.i. 1903/2005. které nabylo

právní moci dne 17. 6. 2008.

Pokud ještě potřebujete nějaké informace, ozvěte se!

S přáním pěkného dne

Mgr. Pavla Havlenová
vedoucí Oddělení evidence, dokumentace a informací
Odboje 1041 / 1
702 00 Ostrava
tel. 595 133 926, 725 742 811
e-mail:

---

¹¹² Emailová korespondence s pracovníky Národního památkového ústavu, územní odborné pracoviště v Ostravě.

Příloha č. 2

Dotazník k bakalářské práci na téma

„Správa kulturních památek v Moravskoslezském kraji, zaměřená na Dolní oblast Vítkovic“

Dobrý den,

Jmenuji se Barbora Bastová a studuji obor Právo ve veřejné správě na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Toto téma jsem si vybrala z důvodu mého zájmu o historii a kulturu. Věřím, že si kulturní památky pozornost zaslouží, jelikož jsou neodmyslitelnou součástí každého státu a života kolem nás. Každá kulturní památka odkazuje na určité historické období a připomíná zásadní, významné, hrdinské, všední i nevšední okamžiky. Právě z historie se lidé mohou nejvíce poučit, proto je třeba věnovat památkám péči čas. Vyplněním tohoto dotazníku mi pomůžete získat vstupní informace o povědomí občanů o ostravských kulturních památkách. Za Vaši účast a za Váš čas Vám velmi děkuji.

1. Jste

- a) muž
- b) žena

2. Váš věk je v kategorii

- a) méně než 18 let
- b) 18 až 26 let
- c) 26 až 65 let
- d) nad 65 let

3. Jste

- a) studentka/ student
- b) pracující
- c) nezaměstnaná/ nezaměstnaný
- d) důchodkyně/ důchodce

4. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) středoškolské s maturitou
- b) vysokoškolské
- c) vyučená/ vyučen
- d) vyšší odborné

5. Vaše trvalé bydliště je

- a) v okrese Ostrava
- b) jinde v Moravskoslezském kraji
- c) jinde v České republice
- d) mimo Českou republiku

-
6. **Poznávání památek je pro Vás**
- a) hobby – památky poznávám s oblibou
  - b) občasná aktivita – nebráním se tomu
  - c) nezajímavé – vyhýbám se tomu
7. **Které z následujících deseti nejnavštěvovanějších ostravských památek a objektů jste již navštívila/navštívil?**
- a) Galerie výtvarného umění – Dům umění
  - b) Halda Ema
  - c) Hornické muzeum Lanek Park
  - d) Nábřeží řeky Ostravice
  - e) Důl Michal
  - f) Dolní oblast Vítkovice
  - g) Slezskoostravský hrad
  - h) Stodolní ulice
  - i) Vyhlídková věž Nové radnice
  - j) Ostravská ZOO
8. **Kterou ze součástí Dolní oblasti Vítkovic jste již navštívila/ navštívil?**
- a) Multifunkční hala Gong nebo její galerie
  - b) U6 – Malý svět techniky
  - c) Lanek Park
  - d) Velký svět techniky
  - e) Důl Illubina
  - f) Vysoké pece a koksovna Vítkovických železáren
  - g) Nikdy jsem tento areál nenavštívila/nenavštívil
9. **Víte, že Dolní oblast Vítkovic byla v červnu 2002 nařízením vlády prohlášena národní kulturní památkou?**
- a) Ano, vím.
  - b) Ne, nevím.
10. **Víte, které orgány vykonávají správu kulturních památek?**
- a) Ano, vím (uveďte, které orgány to jsou):
  - b) Ne, nevím
11. **Víte, které další ostravské památky byly prohlášeny národní kulturní památkou?**
- a) Ano, například tyto:
  - b) Ne, nevím.

2